

עפ"ת 52547/01/20 - ע ס נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 52547-01-20 ס נ' מדינת ישראל
עפ"ת 15179-01-20 מדינת ישראל נ' ס

בפני כבוד השופט אברהם בולוס
המעורער ע ס
נגד מדינת ישראל
המשיבה

פסק דין

1. לפניהם שני ערעורים שהודיעו בהם אוחז.

הראשון, הוגש ע"י המעורער, הוא הנאשם בהליך קמא, שבגדרו השיג כנגד הרשותה בהכרעת הדיון מיום 25.9.19 וגם כנגד חומרת העונש בגין הדיון מיום 25.12.19 שניתנו בתיק ת"ד 16-04-9093 בביבה"ש לתעבורה בחדרה.

והשני, הוגש על ידי מדינת ישראל (להלן: "המשיבה") באשר לຄוות העונש.

2. כנגד המעורער הוגש לביבה"ש קמא כתוב אישום שבגדרו נטען, כי ביום 8.12.15, עת נהג ברכב משא, הוא פנה ימינה ובכך חסם את דרכה של רוכבת אופניים (להלן: **הנפגעת**) וגרם להתנגשות, דבר שהסביר לה לנזקי גוף.

בעקבות האמור, יוחס למעורער ביצוע עבירה של חבלה של ממש - לפי סעיף 38(3) לפקודת התעבורה (נ"ח תשכ"א-1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**"); התנהגות הגורמת נזק וחבלה של ממש לגוף - לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה תשכ"א-1961 (להלן: "**תקנות התעבורה**"); נהיגה רשלנית - עבירה לפי סעיף 62(2) + סעיף 38(2) לפקודת התעבורה וגם סטייה מנטייב הנסיעה - עבירה לפי תקנה 40(א) לתקנות התעבורה.

הכרעת גזר הדין

3. המעורער כפר במיחס לו בכתב האישום. משכך, נשמעו ראיות הצדדים ולאחר מכן ניתנה הכרעת דין של עמוד 1

בית המשפט קמא. הכרעת הדין הינה מפורטת ומונמקת ובגדרה, לאחר בחינה מעמיקה של כל הראיות והעדים שהעידו, בימה"ש קמא מצא כי לפני קרות התאונה הנפגעת רכבה בשול הדרך, כאשר שמאלת הגיה הרכב שהיה נהוג על ידי המערער אשר סטה כדי לפנות ימינה לאתר בניה, חסם את דרכה וכך גرم לקרות התאונה.

4. בית משפט קמא נתן אמון בגרסת הנפגעת ושלל את זו של המערער. בין היתר נקבע, כי המערער לא הסתכל בנסיבות לפני הפניה ימינה ולא הבחן בנפגעת, כן הוסיף ביהם"ש קמא בזו הלשון: "לא ניתן לקבל טיעון של הנאשם כי באף זאת לא ניתן היה להבחן ברוכבת האופניים וכן כי מהירותה הייתה כה גבוהה עד כדי כך שלא ניתן היה לראות אותה בשום שלב של הפניה וכן לא לאורך הדרך בטרם הפניה" (עמ' 53, שורות 21-23). בית משפט קמא חזר והציג רבות, כי דבריו אלה של המערער אינם משכנעים, הגם שלא הוכח הסבר סביר מדוע המערער, לו אכן הסתכל בנסיבות עובר להסתת הרכב ימינה, לא הבחן בנפגעת כשהיא רוכבת על האופניים בשול הימני של הדרך ?.

עוד חשוב לציין, כי מכלל הראיות ומהתרשםתו של ביהם"ש קמא, בייחוד על יסוד עדות בוחן התנוועה שהuid בפניו, נמצא כי לפני סטיית רכבו של המערער ימינה, שדה הראייה באמצעות המראה הימנית היה לכ-100 מ' אחריה. מטעם זה ומכל האמור לעיל, ביהם"ש קמא קבוע, כי תאונה זו הייתה נמנעת לו המערער היה מabit לפחות במראה הימנית בטרם פניתו, שכן ללא כל ספק היה יכולתו להבחן בנפגעת, שאז היה בולם ומונע את ההתנגשות.

מכל האמור לעיל, ביהם"ש קמא קבוע, כי התאונה נגרמה בשל רשלנותו של המערער והרשיע אותו בכל העבירות המופיעות בכתב האישום.

5. הצדדים גם טענו לעונש ובסוף הטיעון ניתן גזר דין של בית המשפט קמא. במסגרת גזר הדין בית המשפט קמא עמד על חבלתה של הנפגעת שכלה חתך בסנטר, תזוזת שניים שהצריכה קיבוע ושבור באמצעות שקווע בנתיחות. בית משפט קמא סקר בהרחבה את מדיניות הענישה המקובלת, את הערכיהם המוגנים וממצא כי מתחם העונש ההולם לעבירות שביצע המערער נע בין פסילה בפועל למשך 3 חודשים ועד פסילה ממושכת למספר שנים, בצויר עונשים נלוויים נוספים.

לאחר שבית המשפט קמא נתן את דעתו לכל הנسبות הרלבנטיות, לרבות עברו התעבורי הקל של המערער אשר כולל רק 4 הרשעות מסווג ברירת משפט, לעובדה כי בדרך כלל המערער הינו אדם נורמטיבי, מהנדס בתחילת דרכו המקצועית, וההשלכה החמורה של פסילת רישיון נהיגתו על פרנסתו. מכל אלה ובשים לב לתוצאות התאונה, ביהם"ש קמא השית על המערער פסילה בפועל למשך 12 חודשים, מסר על תנאי, פסילה על תנאי וגם תשלום פיצויו לרוכבת האופניים בסך 7,500 ₪.

טענות הצדדים

6. לגישת המערער, ביום"ש קמא שגה עת הטיל עליו את האחריות לקרוות התאונה; ביום"ש קמא ביסס את הרשותה על הערכות של הבוחן המשטרתי ולא על סמך עובדות; ביום"ש קמא התעלם ממחדרי החקירה של הבוחן המשטרתי שפגמו בהגנתו ואשר מנעו מביהם"ש לבסס את הכרעת הדין על סמך ראות.

לטענת המערער, הבוחן המשטרתי לא קבע את מהירות הנפצעת ולא בבחן את מידותה ביחס לרכב טרם התאונה; לא ערך ניסוי שדה ראייה אלא העירק את שדה הראייה מרכבו; לא הביא לידי ביטוי את העובדה כי הנפצעת רכבה על אופניים בשולי הכביש בנגד לתקנה 128 לתקנות התעבורה ובנגד לתקנה 127 לאותן התקנות, ומכאן האחריות לתאונה מוטלת על כתפי הנפצעת; המערער אותת והסתכל טרם הפניה ואילו הנפצעת ניסתה לעקוף את רכבו מימין.

עוד המערער טוען, כי ביום"ש קמא הקפיד עמו בקביעת העונש, שכן, לשיטתו, בהתחשב מכלול הנסיבות, היה נכון להסתפק בעונש קל יותר.

7. מנגד, המשיבה טענה, כי העונש שגזר ביום"ש קמא אינו משקף את חומרת העבירות וסופה לקולה מרמת הענישה המתחייבת מהעבירות בהן הורשע המערער ורשלנותו החמורה; ביום"ש קמא שגה עת לא יחס משקל רב יותר לנסיבות מעשיו של המערער אשר גרמו לנפצעת לחבלות של ממש וכן גדעו קריירה ספורטיבית באיביה; ביום"ש קמא לא ייחס משקל מספיק לעובדה כי המערער לא קיבל אחריות על מעשיו וניהל הליך משפטי ארוך; ביום"ש קמא שגה עת נמנע מהטלת רכיב של מאסר בפועל לאור התנוגות המסעכנת של המערער והסתפק בהטלת עונש פסילה קצר.

דין והכרעה

8. לפני שאביה התייחסותי לטענות הצדדים מציג את עיקור קביעותיו של ביום"ש קמא:

- א. שדה הראייה במקום התאונה היה פתוח לפני המערער למרחק של 100 מ' והראות הייתה טובה.
- ב. המערער לא הביט במראות, לרבות במראה הימנית, לפני פניו ימינה.
- ג. אילו המערער היה מביט במראות, היה מבחין בנפצעת ובכך היה מונע את התאונה.

מסקנות אלו של ביום"ש קמא מבוססות על עדויות העדים לרבות הנפצעת אשר נמצאה מהימנה וזוו של הבוחן אשר ערך את ניסוי שדה הראייה במקום התאונה ומצא כי לו המערער הביט במראה הימנית לפני פניו ימינו, לבטח היה רואה את הנפצעת מתקרבת.

9. ביהם"ש קמא דחה את עדות המערער כי הבית כל העת במראות טרם הפניה ימינה ולמרות זאת באך שב לא הבхиון בנגעה. דבריו אלה של המערער, כך נקבע, אינם סבירים ולא מתישבים עם עדותו החדה והברורה של בוחן התנוועה כי שדה הרואה היה פתוח ولو המערער הסתכל במראה לפני פניו היה מבחין בנגעה כשהיא רוכבת על אופניים מימינו. מריאות אלו ביהם"ש קמא מצא, כי התאונה התרחשה מאחר והמערער לא הבית במראות, דבר שהינו אף מובן מאליו לפני סטייה מנתיב נסיעה, ואילו היה עושה כן, התאונה הייתה נמנעת - מסקנה סבירה, הגיונית וمبرוסת על תשתיית ראייתית אף איתנה.

10. בפועל חלק ניכר מטענות המערער מופנות כנגד התרשומות של ביהם"ש קמא מהעדים ומסקנותיו באשר לעובדות. מן המפורסמות שאין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב במצבה והמהימנות של הערכאה הדינית, הנחנית מיתרין לנוכח התרשומה הבלתי אמצעית מהעדויות. רק במקרים חריגים תתערב ערכאת הערעור בקביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא (ע"א 5200/06 **אלקיים יבוא ושיווק בע"מ נ' מע"מ** ת"א, פסקאות 8 ו- 11 (16.11.09); ע"א 3537/03 **בר בע"מ נ' מנהל מס ערף מוסף**, נת מנהל בע"מ (4), פסקה 12 (2.2.05)).

במקרה זה, בלבד מטענותו בהקשר זה, המערער לא הצבע על פגם או טעות בולטים שיצדיקו התערבות במסגרת העורור; כמו, למשל, ממצאים שאיןם עומדים ב מבחן ההגion ושיש לראותם כሞפרכים, או מקום שאין לעובדות שנקבעו בסיס נאות בחומר הראיות (ע"פ 9352/99 יומטוביאן נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 632, פסקה 5 (5.10.00); וע"פ 117/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(4) 408, פסקה 28 (4.5.00)). לאור זאת, אין מקום להתערב בקביעותיה של הערוכה המבררת.

11. גם במשור האחירות אני סבור, כי מסקנתו של ביהם"ש קמא הינה בהחלטת מובסת. המערער טען, כי הנגעתה נגעה בשולי הכביש, בניגוד לחוק ובמהירות מופרצת ואילו הייתה נוהגת כנדראש בחוק, ב策ורה זהירה ואחריאות, התאונת הייתה נמנעת. בטיעון זה המערער מטעלים מחלוקת וממידת מעורבותו, שכן עצמת האשמה של המערער היא העומדת על הפרק והטעונה בחינה. במקרה זה המערער לא נקט באמצעות זיהירות פשוטים כדי למצוין את הסיכון הכרוך ביציאתו מונטיב הנסיעה. שעה שהמערער נמנע מלעשות את הדבר ההפוך, הזמין והmobon מאליו, והוא הסתכלות במראות לפני פניתו ימינה, הרי הוא בהחלטת גرم בהתרשלותו ל��רות התאונת.

12. אף יתרה מכך, בעבירה לפי סע' 62(2) לפיקודת התעבורה האוסרת על נהיגה בrelsנות כמו גם לפי תקנה 21(ב)(2) המטילה חובה לנוהג בזהירות בדרכים, relנות היא היסוד הנפשי בשתייה: "התערבותו של גורם זר, המשתלב לתוך מעשה relנות המקורי או בא אחריו, ואשר נוטל חלק ביצירת הנזק, אין בה שלעצמה כדי לפטור את גורם הנזק הראשוני מן האחריות... על היכולת לקבוע אם מוצדק לראות במעשה הרשלנות המקורי, מבחינה משפטית, ממשום סיבת הלאוניה, עלינו להיעזר במחזיפות, עלינו לשאול את עצמנו אם מעשהו או מחדלו של הגורם המתעורר - בין מהואצד לשינוי אמהואה ניזוק עצמו - היבגד רחיציפות הסבירה אשר על גורם מעשה הרשלנות המקורי, חובה היא, לחזותו" (ע"פ 402/75 אלגביש כ' מדינת ישראל פ"ד ל(2) 561, 574); כן נקבע: "כידוע, גם relנות חמורה מצד שן הנפגע אינה

מספיקה לנתק באופן אוטומטי את הקשר היסובי המשפטי בין המעשה לבין התוצאה, והשאלה היא לעולם שאלת גדרה של חובת הצפיפות הראوية (ראו: דנ"פ 983/02 יעקובוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 385, 393 (2002)(רע"פ 7468/07 מרים לוקשינסקי נ' מדינת ישראל, פס' 39 (19.3.12)).

התערבותו של גורם זר לנתק את הקשר היסובי בין התרשלות המזיק הראשון ל贤אזה הסופית כאשר אותה התערבות מאוחרת לא הייתה צפואה (דנ"פ 983/02 יעקובוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 391, 385 והאסמכתאות שם (6.5.02) ואילו במקורה דנן, הליכה או רכיבה על אופניים בשל הדרך הינה בהחלט צפואה בעינו של נגס סביר. אגב חשוב להזכיר, כי הצפיפות לא חייבת להיות על הדקויות של האירוע שהתרחש, אלא די בצפיפות בקווים כללים. על כן, גם לו נפל פגם ברכבת הנפגעת, הדבר לא מוביל להסרת האחריות מהמערער, אלא לכל היוטר להתחשבות בקביעת העונש ההולם.

13. המערער הורשע גם בעבירה של סטייה מוגברת נסעה לפי 40 (א) לתקנות התעבורה המורה לנו: "**לאיסטהנו הגרכם נטעתו אטול להדבל גרום להפרעה אולטיכון**". תחילתה יש להזכיר כי הכלל הוא שעבירות תעבורה הן מסווגו אחריות קפידה אלא אם משתמש אחרת מהחיקוק עצמו (רע"פ 2929/04 מדינת ישראל נ' רפאל אוחנה, פס' 5 (25.6.07)) באשר לעבירה זו אין ذכר לשאלת היסוד הנפשי זאת בשונה מהעבירות הקודמות, ומכאן ברירת המחדל היא שעסקין בעבירה מסווג אחריות קפידה. לעניין עבירות מסווג זה התביעה תצא ידי חובתה בהוכחת היסוד העובדתי. באשר ליסוד הנפשי, תקום חזקה לפיה לכל הפחות הנאשם לא נקט בזיהירות הראوية שנintel הפרقتה מוטל עליו.

הוכח בפני ביהם"ש כאמור, כי הסטייה במקורה זה גרמה לסיכון שאף התmesh, כאשר מנגד המערער לא הראה כי נקט בכל האמצעים הדרושים להסרת סיכון זה. אף ההפן מכך - הוכח כי התנהלותו נגעה ברשנות ובחוסר זירות.

14. באשר לטענת המערער בדבר מחדלי חקירה, הלכה ידועה היא כי: "**אין מוטלת על התביעה החובה להציג את הראייה הטובה ביותר, ודין כי תציג ראייה מספקת. בסופו של יوم, שאלת נפקותם של מחדלי חקירה מוכרעת בהתאם לנسبות המקרא הפרטניות, תוך בחינת השאלה אם יש בתשתית הראיתית אשר הונחה לפתחו של בית-המשפט, כדי לבסס את הרשות הנאשם בעבירה שיוחסה לו במידה הנדרשת בפליליים...**" (ע"פ 7320/07 פלוני נ' מדינת ישראל (13.5.09); ראו גם: ע"פ 5152/04 אגרונוב נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (23.6.05)).

לא כל מחדל מוביל לזכוי, שכן המבחן אינו טכני או פורמלי. הדבר תלוי במשקליו של המחדל, בקיומו של ראיות חלופיות ובעלות משקל, בעוצמתו ובהשלכותו על הגנת הנאשם ועם יכולתו של האחון להשלים את החסר. כמעט ואין חקירה מושלמת ובכל תיק אם נתאמץ ניתן להצביע על חסרים. לא ניתן שכל אימת ולא נעשה מהלך חוקרי או אבד מסמך מתיק החקירה, ויהי משקלם זניח ככל שהוא, אז הדבר יוביל לזכוי הנאשם. זו טענתו של המערער בתיק זה, ובטענה זו אין ממש.

לענין פעולות החקירה עליה עמד המערער, אני תמים דעתם עם ביהם"ש קמא כי אין לייחס לדבר משקל ממשמעותי. כך למשל, כאשר הבחן ערך ניסוי שדה ראייה, הוא התישב ברכבו של המערער במקום בו החל המערער לפנות ימינה וקבע, כי ניתן לראות למרחק של כ- 100 מ' וכי תנאי הראות היו טובים. די בבדיקה זו ואין כל צורך ביצוע מדידות נוספת, שכן לא יכולה להיות מחלוקת כי בסמוך לפני פנית הרכב הנגעת הייתה קרובה מאד. וכך גם לענין היעדר קביעה מדיקת מהירות הנגעת; הדבר אינו דרוש שכן גם אם נניח, כפי שביהם"ש קמא הסביר, כי הנגעת רכבה על האופניים במהלך בילוי אפשרית המתקרבת אפילו ל-100 קמ"ש, עדין לו המערער טרח והביט במראה תאונה זו הייתה נמנעת.

15. ועוד, אין התביעה חיבת להביא את הראייה הטובה ביותר וביתר גומ לא את כל הראיות. בסופו של דבר על ביהם"ש להשקיף על כלל הראיות תוך התחשבות במחדלי הצדדים אותם נכון לשקלל. באם מבט כולל זה מביא למסקנה כי אשם הנאשם הוכחה מעבר לכל סביר, אז נכון להרשיעו בעבורות שייחסו לו בכתב האישום: "השאלה אינה האם אפשר וראוי לנ��וט בצדדי חקירה נוספים, אלא אם יש די ראיות המוכיחות את האישום מעבר לספק סביר" (רע"פ 4389/12 אנטולי סצקו נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (6.6.12); ע"פ 54/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 53 (7.3.2012)).

כך היה בעניינו - כלל הראיות וביחד עדותם האמונה, הבוראה והקוחנות של הבחן והנגעת ולמרות המחדלים עליהם הצבע המערער, לא הותירו ספק בלבד של ביהם"ש קמא כי המערער אחראי לקרוות התאונה.

16. לענין העונש אזכיר את ההלכה לפיה, ערכאת הערעור לא תתעורר בעונש אלא במקרים חריגים בהם נמצא בגור דין של הערכאה הדינית טעות בולטת או במקרה שהעונש אשר נגזר על ידה חורג באופן קיצוני מרמת העונשה המקובלת (ע"פ 513/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (4.12.13), ואין זה מקרה).

נזכר כי עבדות ביהם"ש קמא הייתה יסודית, שכן לא הותיר טענה, נסיבה או שיקול שלא בחן. בהתחשב מכלול הנזונים, לרבות חבלתה של הנגעת, עברו הקל ונסיבותו האישיות של המערער, תרומהה של הנגעת לקרוות התאונה ומידניות העונשה עליה עמד ביהם"ש קמא בפирוט רב - נראה כי העונש שביהם"ש קמא הטיל הינו בהחלט סביר ומואزن, ולא מצאתי הצדקה, לכאן או לכאן, להתערבותה של ערכאת הערעור.

17. מכל האמור, אני מורה בזאת על דחיתת שני הערעורים.

המציאות תשליך פס"ד זה לצדים.

ניתן היום, י' שבט תש"פ, 05 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.